

BOGANMELDLSER

Gammeldags Dyder og Lyder.

Til den Grundighed, hvormed *Sophus Müller* varetog de ham betroede Hverv, hørte ogsaa en udpræget Interesse for Bogtryk. Maaske var det mest en lidt gammeldags Sans for skønsom Orden og akkurat Haandværk, som hørte hjemme i hans Ungdom, men netop disse Egenskaber giver jo ældre Bogtrykarbejder en Holdning, som vi efterhaanden meget vel véd at vurdere, og for *Sophus Müllers* Vedkommende var denne Sans parret med et vist Blik for en naturligt karakterfuld Typografi. I de 40 Aar, han som Sekretær ved det kgl. nordiske Oldskriftsselskab ledede Udgivelsen af Selskabets Publikationer, stillede han strenge Krav til Bogtrykkeren og passede personlig paa som en Smed, at ingen Skødesløshed slap igennem. Jeg ved, at han ved sine egne Afhandlinger til „Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie“ og til „Nordiske Fortidsminder“ altid søgte at bøde paa for korte eller for lange Udgange ved Tekstændringer.

Den konservative Typografi og denne værdifulde gammeldags Akkuratesse præger ogsaa det store Værk „Oldtidens Kunst i Danmark“, hvoraf *Sophus Müller* naaede at udsende tredie Bind „Jernalderens Kunst“ kort før sin Død. D. v. s. indvendig; thi udvendig havde han en ganske moderne Forstaaelse af, hvorledes man bør gøre noget festligt og stilfuldt ud af en Kartonnage. Alle tre Bind er forsynede med en kvikt arrangeret Dekoration, udført af hans Datter, Fru *Bodil Slomann*. De virker som en Opsang, der giver Læseren Lyst til at gaa om Bord i Værket.

Det nye tredie Bind falder dog lidt ud af Rækken. I alt Fald gør der sig en vis Modsætning gældende mellem den typografiske Opsætning og Arbejdets Udførelse iøvrigt. Typografisk set er det ikke blevet saa vellykket. Der er for megen Uro omkring Indrykninger og i den Maade, hvorpaa tre forskellige Skriftgrader er mingleret i Teksten, og *Sophus Müllers* vante Omhu for Udgangslinjers Længde har ikke været til Stede. Men Illustrationerne er til Gengæld fortrinlige. Billedplaceringen er ganske vist gammeldags og foretaget uden Hensyntagen til Forholdet mellem den afbildede Genstands Størrelse paa den ene Side og Skrift og Kolumneformat paa den anden Side — hvilket maaske dog i nogen Grad skyldes det videnskabelige Krav om Gengivelse i eksakt Størrelsesforhold. Til videnskabeligt Formaal kan Illustrationerne imidlertid gøre Krav paa al mulig Anerkendelse. Der har været en mønstergyldig Overensstemmelse i Udførelsen mellem Museets udmærkede Fotograf, *Sophus Bengtsson*, Clichéanstalten (Autotypier: *Middelboe*, Stregclicheer: *F. Hendriksen*) og Bogtrykkeren, *Bianco Luno*. Trykteknisk er Bogen i det hele taget nyde-

skriver Teksten og tegner Billederne. Nej, forresten, der er ikke noget af det med Kunstnerskrift og fornem Ulæselighed, Skriftarterne er heldigvis hentet fra en god Typografkasse, men den Mand, der har lavet Bogen, har indstillet sit Skriftvalg og sin Tegning paa en fælles Linieføring og Udtryksmaade, der maa antages at give det synlige Billede af Værkets Tonalitet. Herhjemme har vi vist kun *Wanschers* Arkitekturhistorie til at repræsentere Arten, dernede behøver man ikke just at være et alsidigt Geni for at vove sig i Kast med Bogens Opgaver under eet. — Der gengives her Eksempler paa saadanne Helhedskompositioner af *Ad. Hoffmeister* og *Karel Svobinsky*. Sidstnævnte er en fantastisk Virtuos i Legen med Skriftarter og Tegnemaader, aldrig højtidelig, aldrig stive Øjne.

Det, jeg egentlig vilde med disse Linier, er at foreslaa Dem Bogtrykker Nordlunde, at De medvirker til, at Eleverne paa Fagskolen for Boghaandværk, næste Gang de laver Skovtur eller Julegilde, skal invitere Professor *Aksel Jørgensen* og hans Akademi elever fra den grafiske Skole med. — Hvis de andre saa ikke siden gør Gengæld, er Krudtet ganske vist spildt — men skulde man ikke se at faa Legen i Gang?

Hommage,

Deres ærbødige

Johan Plesner.

Fig. 5. Firmaet *Oppells* Vinkatalog. Tegninger og typografisk arrangement af *Adolphe Hoffmeister*, Industritrykkeriet, Prag 1930.

ligt behandlet. Man kan glæde sig over, saa rent alle disse udskrabede Auto'er staar i Kanten. Det har sikkert været helt efter Sophus Müllers Hoved og strenge Krav til Haandværket.

Sigurd Schultz.

Britisk Brugskunst.

Kort før Jul udsendte Kunstindustrimuseet *Britisk Brugskunst*. Et Udvalg af Billeder fra Udstillingen 1932 med en forklarende Tekst af *Steen Eiler Rasmussen*. Om Forarbejdet til denne Bog berettede dens Ophavsmand paa Forening for Boghaandværks Møde i November 1933. Man fik allerede ved den Lejlighed et tydeligt Indtryk af, at der paa denne Bog vilde blive anvendt al mulig Omhu. Og Resultatet forekommer mig da ogsaa at være af særlig høj Kvalitet. Som grundig Kender af Bogfagenes forskellige Specialiteter har Steen Eiler Rasmussen ikke kunnet stille sig tilfreds med de Metoder, der sædvanlig anvendes ved Bogfremstilling herhjemme. Kravene er blevet stillet strengt, og det har ikke været nemt at opfylde dem. Det anvendte, kun svagt glittede Papir er udført i en særlig Fabrikation af Poppeltræs-Cellulose fra De forenede Papirfabrikker; derved har man faaet et blødere Materiale end det sædvanligt anvendte Papir af Naaetræs-Masse. For at kunne trykke Billederne i fyldig Tone uden „Snevej“ af hvide Pletter, hvor Papiret har Porer, maatte der anvendes Clicheer dybt ætsede i Kobber (fra F. Henriksens Reproduktions-Atelier). Ved Trykningen i Bianco Lunos Bogtrykkeri blev der paa Cylinderen lagt en tynd Gummidug, for gennem den øgede Elasticitet at fuldende Betingelserne for et vel afstemt Billedtryk. Bogen er sat paa Monotype-Sættemaskine med Baskerville-Antikva. Dog er der til Billedunderskrifterne brugt en svensk, saakaldt Norstedt-Kursiv. Heftningen er ikke paa Højde med det øvrige Arbejde.

Bogens Disposition er klar og tiltalende. I hvert Opslag ses til højre Billedet (for største Delen efter Fotografier af Jonals Co.) og Teksten tilvenstre. I nogle Tilfælde udfylder Teksten hele Siden, i andre er der kun faa Linier. Hermed understreges Forfatterens Opfattelse af Bogen først og fremmest som: et Meddelelsesmiddel.

Denne Bog har efter min Mening været Genstand for en altfor ensidig Kritik. Der har fra forskellig Side været ytret en stærk Antipati overfor dens Emne. Herimod bør der protesteres. Thi disse Eksempler paa engelsk Brugskunst har Værdi i Kraft af deres velberegne Udførelse: de opfylder ethvert Krav, der kan ventes at blive stillet til dem. Men de har ogsaa en videregaaende Værdi som Eksperimenter, der forsaavidt de ligger i et højt Prisniveau kan finde Vej for den billigere Vare. Paa samme Maade Bogen selv. Den illustrerer paa en levende Maade Udstillingen, og irriterer derfor dem, der ikke tilstrækkelig vurderer de saglige Træk i engelsk

Kultur. Dog er det mig en Gaade, at ikke alle vil anerkende det bogligt formaalstjenlige i at Tekst og Billeder stadig følges og fuldstændiggør hinanden; som det engang er blevet sagt om en anden rigt illustreret Bog: Billederne gør det muligt at kontrollere Forfatteren; og gennem Teksten sikrer Forfatteren sig, at Læseren ser rigtigt paa Billederne. I Steen Eiler Rasmussens Bog bliver denne Vekselvirkning særlig intensiv. Derved opfyldes vore Krav til en Billedbog, og samtidig har vi Stof til Overvejelse i det eksperimenterende Illustrations-Materiale.

Erik Zahle.

Brevveksling om en Digtsamling.

Selv om det maaske i foruroligende grad kunde se saadan ud, er det ikke „Bogvennen“s hensigt at paa-begynde udgivelsen af bogtrykker Nordlundes brev-samlinger! — Men det har vist sig, at Nordlunde i kraft af sin dobbelte virksomhed som praktisk fagmand og skribent indbyder vore bogkritikere til en saadan direkte diskussionsform.

Kære Hr. Bogtrykker Nordlunde, Tak for det i Anledning af Nytaarsskiftet tilsendte Eksemplar af Marcus Lauesens Dagbogsblade, som De har udsendt i Fællesskab med Forfatteren. Det er en læseværdig Bog! selvom jeg ikke har i Sinde at give mig af med skønlitterære Anmeldelser, maa jeg som Læser nok have Lov til at glædes, naar en Bogtrykker lægger alle sine Kræfter i en Bog, som betyder en værdifuld Tilvækst i den levende Litteratur. Et Digt som Forvandlinger eller en Digt-cyklus som Kantaten til H. P. Hanssen kan man med Udbytte læse Gang efter Gang.

Men til Sagen som jo for os er Formen! Det er aabenbart, at De har lagt et betydeligt Arbejde i denne Bog; en fast Komposition er fundet ved Hjælp af Kolumne-titler, der — ligesom Sidetallene paa Linje med dem — er trykt med en bleg grøn Farve. Digtene begynder efter en ensartet Nedrykning, som er ca. $\frac{1}{3}$ af Kolum-nens Højde. Digtene Stilling paa Siden i Forhold til den lodrette Akse er varieret efter et Skøn og kan være forskellig paa første og tredje Side af et Digt, der spænder over mere end to Sider. Ved Kolumnetitlerne er det opnaaet, at alle Sider korresponderer foroven, men naar man blader gennem Bogen, bliver Kolumne-titlen nærmest at ligne ved en Maleristang, fra hvilken Digtene hænger som Billeder i to forskellige Højder; *Siderne* har fælles Overkant, men *Digtene* flugter hverken foroven eller forneden. Ved at variere Digtene Stilling paa Siden, eftersom Verslinjerne er korte eller lange, har De opnaaet at faa Harmoni mellem Digt og Kolumnetitel, men udviskes ikke samtidig Indtrykket af de længste Linjers Maal, saaledes at Tekstens Ejen-dommelighed kues til Fordel for den typografiske Form?

I en Digtsamling har Sidetallene, ganske særlig naar der ingen Indholdsfortegnelse er, meget ringe Betydning, og hvis man ikke helt vil udelade dem (som i

Dagbogsblade S. 36—39), kan man i al Fald gerne — ogsaa af praktiske Grunde — give dem en underordnet Plads. Hvis man saa lod Kolumnetitlen forsvinde (vi *behøver* jo ikke at faa repeteret 24 Gange, hvad vi allerede har læst paa Omslag og Titelblad), ligger det nær at bede Bogtrykkerne arbejde lidt mere med en anden Løsning: naar der ikke er Materiale nok til at lade det ene Digt følge i Hælene paa det foregaaende, saa Teksten bliver kontinuerlig, vilde det være interessant at se, hvordan Virkningen bliver, naar alle Digte begynder øverst paa en Side. Da adskillige af Digtene fylder en Side eller lidt mere, bliver det hele til syvende og sidst et Smagsspørgsmaal: kan man bedst lide nogenlunde ligestore Stumper paa alle Sider — snart oppe, snart nede — eller foretrækker man en klar Overlinje med betydende Tekst paa alle Sider, jævnlig en fyldt Side og indimellem ganske faa Linjer øverst paa Siden med meget hvidt under? Foretrækker man den førstnævnte af disse to Muligheder, vilde der maaske være Grund til at overveje Anvendeligheden af Kursiv, der har en til den livlige Sats naturligt svarende flydende Karakter.

Lad mig slutte med en fornyet Tak for Bogen. Jeg ved, at De ikke vil tage mig mine Bemærkninger ilde op, og det skulde glæde mig, om De vilde betragte dem som et Diskussionsgrundlag. Det er det konsekvent gennemtænkte Arbejdes Fortrin, at det pirrer Kritikken mere end den slappe Løsning, som er standset paa Halvvejen. Deres venligt hilsende

Erik Zahle.

Kære Hr. Museumsinspektør Zahle! Tak for Deres Brev om Dagbogsblade. Da jeg betragter Bogtrykkeren som Formidler mellem Forfatter og Læser, er jeg glad for at høre, hvordan Læseren synes om Bogen.

I det Afsnit af Deres Brev, hvor De beder Bogtrykkeren arbejde lidt mere med anden Løsning, kan jeg paa enkelte Punkter give Dem Ret. Principielt altsaa. Digtsamlinger og Principper forliges dog sjældent, med mindre man udgiver et Optryk, der svarer til ens typografiske Ønsker. Maaden, hvorpaa man skal behandle en Digtsamling er, som De siger, en Skønssag, og de to Løsninger, De foreslaar, bruges tit; undertiden fordi de passer til Opgaven, oftest af rent praktiske Grunde, fordi de er økonomiske. Hvorfor jeg ikke brugte dem her, kan jeg bedst forklare ved at fortælle om Bogens Tilrettelæggelse.

Da jeg besluttede mig til at trykke Dagbogsblade, var jeg klar over én Ting: den skulde ikke udmærke sig ved noget usædvanligt Format, ej heller ved noget særligt Udstyr. Da den længste Linie i Digtene gav Satsbredden, havde jeg derfor samtidig saa omtrent Kolumnens Højde og Papirstørrelsen.

Saa kom jeg til Satsmaaden. — De nævner som først

Mulighed at lade Teksten blive kontinuerlig. Det er det letteste og typografisk set den mest tilfredsstillende Løsning, men da hvert Digt maa betragtes som et afsluttet Teksthele, modarbejder man Forfatteren ved at lade dem følge umiddelbart efter hinanden.

Den anden Mulighed, at lade Digtene begynde øverst paa ny Side, er typografisk knap saa god som den første Metode, men stadig let. Jeg overvejede denne Fremgangsmaade, men ved en Optælling af Digtenes Linielængde, viste det sig, at en stor Del af dem vilde ende med 2—4 Linier øverst paa en Side. Det er en Skønssag, om det ser godt ud — jeg synes det ikke.

Naar De foreslaar disse to Løsninger, er det sikkert Udtryk for et Ønske om Fasthed i Bogens Typografi, en Gentagelsens Rytme, som giver Ro. Da jeg valgte Nedrykningssiderne, anvendte jeg mig af levende Kolumnetitler netop i den Hensigt. De er ikke til Pynt, ej heller er de anbragt for stadig at minde Læseren om Forfatter og Bogtitel. Den svage Farve blev valgt for at holde dem fri af Teksten. Sidetallet kan naturligvis undværes, selv om Bogbinderen vilde gøre et farligt Vrøvl, hvad der ikke er noget at sige til. Naar de skriver: „Ved at variere Digtenes Stilling paa Siden opnaar Bogtrykkeren Harmoni mellem Digt og Kolumnetitel“, saa har De fat i Grunden til, at Sidetallene er anbragt foroven, for uden dem kom der ikke Harmoni.

Umiddelbart efter ovenstaaende Citat fortsætter De: „ . . . men udviskes ikke samtidig Indtrykket af de længste Liniers Maal, saaledes at Tekstens Form kues til Fordel for den typografiske Form?“ Spørgsmaalets Formulering giver Deres bekræftende Svar, og dermed den Del af Deres Kritik, som forekommer mig at være den vigtigste. Naar Digterne anvender den stærkt varierende Linielængde, er det af Hensyn til Sprogets Kadence. Denne Hensigt modarbejdes typografisk, naar Formatet vælges saa smalt, at lange Linier maa brydes, eller naar alle Linier sættes midt under hinanden. Men naar alle Linier begynder i samme Afstand fra Papirkanten, bevares Forholdet mellem korte og lange Linier, og Kolumnernes Placering gør hverken fra eller til. — Jeg forstaar denne Del af Deres Brev saaledes, at De vilde have Kolumnerne helt ud til venstre Margin. Man kan gøre det, men med korte Verselinier giver det en stærk Tyngde i venstre Side. Jeg foretrækker den Afbalancering mellem sort og hvidt, som opnaas ved at placere Kolumnerne ved den typografiske Midte.

Ovenstaaende er saa omtrent mine Overvejelser ved Tilrettelæggelsen af Dagbogsblade. Selv om vi ikke er enige i, at de har ført til den rigtige Løsning, er jeg dog tilfreds med Resultatet, naar jeg læser det sidste Punktum i Deres Brev, for den Bog, der giver Lyst til Kritik, bidrager sit til Muligheden for at naa nærmere den ideale Form.

Med venlig Hilsen, Deres *C. Volmer Nordlunde.*

MINDRE MEDDELELSER

Hvad der blev sagt —

Første nummer af „Bogvennen“ saa dagens lys i januar. Hvad blev der sagt om det?

Ja, hør blot her et lille udpluk:

En bibliotekar: Et godt blad, blot burde der være mere om boghistorie.

En bogtrykker: Jeg er glad for „Bogvennen“ — blot der havde været noget mere om typografi.

En bogbinder: Der er for lidt om bogbind.

En forfatterinde: „Bogvennen“ er en glimrende idé. Jeg melder mig ind!

Et ældre medlem af „for. for boghaandværk“: Det er et altfor moderne blad for en fornem gammel forening, og jeg melder mig herved ud.

En ung forfatter og forh. forlægger: „Bogvennen“ er for sagtmodig . . . „Forening for Boghaandværk“ har i flere menneskealdre vist slumret og ladet tiden gaa. Uanfægtet har den lært sine medlemmer den slettest mulige smag, pastichesmag, eller det forlorent moderne . . . Jeg ønsker de mænd, der er gaaet ind til dette besværlige og lidet paaskønnede arbejde alt muligt godt, men det gøres næppe, uden at der tales fra leveren.

En bogtrykker: Det er en fuldt moderne publikation, som fortsætter foreningens gode traditioner.

Et dagblad: „Bogvennen“ er i sin nye form et kunstværk . . . Det er brudt om med et smukt blik for clichernes balance i opslaget og for den størrelse, som billederne kunde taale i spaltensatsen . . . Men at clicherne s. 4 og s. 5 gaar ud i marginen, det strider mod al typografisk *pli*. Naar man har en margen, maa man holde den.

En bogtrykker: Jeg var i sin tid betænkelig ved de to clichéer, der gik ud i marginen, nu bøjer jeg mig for van Dyck; jeg synes ovenikøbet, at det er det eneste rigtige.

Bogmæssig kritik.

Det er sjældent, at vore litteraturkritikere ogsaa behandler bogens *ydre* egenskaber i deres anmeldelser. Men det hænder dog, og i den kritiske oversigt „Efteraarets bøger 1933“ (180 sider, Funkis forlag 1934) har *Cai M. Woel* flere gange behandlet saadanne ting som sats, papir og billedtryk. Dog er det særlig de saakaldte bibliofile luksustryk, der bliver genstand for saadan bogmæssig vurdering, og der siges adskillige drøje ord om disse bøger. Maxim Gorki: „Min Barndom“ fremhæves derimod som „en fuldkommen tryksag som helhed og uden forbehold. — Der er ro og balance over satsbilledet. Omslaget virker monumentalt i sin stilfulde enkelthed, og papiret er tyndt og godt“.

„Den tonende bog“.

I første nummer af „Neues Büchermarkt“ 1934 findes i fortegnelsen over de nye bøger et værk af usædvanlig slags, nemlig en saakaldt „tonende bog“. Den omhandler den tyske marine (A. Wenniger: *Stoltz weht die Flagge!*) og er foruden talrige billedbilag ogsaa forsynet med *grammofonplader*, bl. a. „specielt for denne bog af hr. rigspræsident Hindenburg paa pladen indtalte manende ord“.

Det er dog ikke første gang, en saadan bog forekommer, allerede for to aar siden udkom en tysk dyrebog med bilag i form af løvebrøl og fuglekvidder pr. grammofonplade.

Gamle børnebøger.

Hvert aar i december maaned udsender det franske kunstblad „Le Crapeau“ et særnummer om bogkunst. Det sidst udkomne handler om gamle børnebøger og deres illustrationer i kobberstik og træsnit. Et særligt kapitel er helliget *H. C. Andersen* og viser nogle af den gamle franske tegner *Bertall's* illustrationer. Han har tilsyneladende haft lidt vanskeligt ved at træffe den rette stil — lidt rokokko her og lidt Grimm-middelalder der, men de spinkle og elegant xylograferede tegninger virker alligevel indtagende.

„Bogens historie“ paa fransk.

Overbibliotekar Svend Dahls „Bogens historie“, som tidligere ogsaa er udkommet paa tysk og svensk, findes nu ogsaa i en fransk udgave. „Histoire du livre de l'antiquité à nos jours“ er paa godt 300 sider i format 24 × 17 og er udkommet hos J. Lamarre, Paris.

Bogudstilling i Prag 1936.

I Tjekkosllovakiet paatænker man at anlægge en samling af moderne bogkunst fra alle lande i kunstindustrimuseet i *Prag*. Endvidere forberedes en *international bogkunststudstilling i 1936*.

Aarets 10 smukkeste bøger i Norge.

Ogsaa i *Norge* er aaret 1933's smukkeste bøger udvalgt. De blev kun 10 i tallet, og udvalget foretoges af en komité med overbibliotekar *W. Munthe* som formand. Blandt bøgerne findes *Pola Gaugins* Edvard Munch bog (Norsk Aschehoug) *Hamsuns* *Benoni* med *Per Kroghs* tegninger (Norsk Gyldendal) og *Jens Thiis'* bog om Edvard Munch (Norsk Gyldendal).

Man har imidlertid ikke blot inkrænket sig til at udvælge de 10 bøger, men i komiteens redegørelse omtales ogsaa en række andre bøger, der bedømmes dels efter gode tekstsider, dels efter gode omslag. Og redegørelsen slutter med en række almindelige betragt-

ninger, som sikkert ogsaa vil være af interesse for danske læsere:

„Valget av papir ofres ofte ikke tilstrekkelig opmerksomhet. Særlig gjør bruken av de tykke, løse papirsorter trykket urent og ujevnt. Misforstått økonomi må det kalles når man sparer et blankt smussblad foran og bak i boken.

Til slutning vil komiteen uttale som sin opfatning at norsk bokkunst fremdeles er i gledelig fremgang. Tidligere tiders likegyldighet for utseendet er nu veket for en levende forståelse av at en bok som er verd å utgi også fortjener en drakt som passer til dens egenart. Omhu for opsetning, omslag og illustrering er ikke lenger estetiske ønsker; — det er blitt en økonomisk faktor i konkurransen på bokmarkedet.

I utstyret av den almindelige bruksbok er det en tydelig tendens mot enkelhet, klarhet og kvalitet. Den tidligere yndede blanding av artistiske typesnitt føler vår tid som affektet. Nu gjelder det å finne tilbake til enklest mulige antikvatyper, ofte med en tendens mot grotesken. Det gamle typografiske prydmateriale og de kunstferdige kapitelavslutninger er veket for kravet om hensiktsmessighet, d. v. s. littlesthet.

Mulig vil den nye retning havne i tørr rasjonalisme, men foreløbig virker den funksjonalistiske stil fra de merkantile trykksager med sitt brudd på alle hevdvunne satsregler som et forfriskende innslag, selv om mange av dens ideer og innfall mere egner sig for dagens reklametrykk enn for den litterære bok.“

J. H. Wessel skal illustreres!

Fru Merete Bodelsen har i forrige Nummer af „Bogvennen“ gjort opmærksom paa de fortrinlige Børnebøger, der udkom til det sidste Julemarked. Man kan vistnok sige, at der ikke i Løbet af de sidste 20 Aar er blevet udsendt saa mange gode Illustrationer for Børn som i Slutningen af 1933. Flere af dem har ogsaa tydeligt nok vakt betydelig Interesse, og det synes derfor, som om det psykologiske Øjeblik er inde til et nyt Fremstød for den illustrerede Bog. Det træffer sig saa heldigt, at en Komité bestaaende af Egon Mathiesen, Viggo Sten Møller, Ebbe Sadolin og Erik Zahle allerede i nogen Tid har syslet med Planer for en Udstilling af illustrerede Bøger og en dertil knyttet Konkurrence. For Konkurrencens Vedkommende gælder det en Impuls til den illustrerede Bog for Voksne. Da det efter stedfunden Undersøgelse har vist sig vanskeligt at faa stillet egnede Manuskripter af nulevende Forfattere til Raadighed, har man besluttet sig for en af de „frie“ Klassikere. Valget er faldet paa J. H. Wessel. Et passende Udvalg — der vil rumme et for Illustrering velegnet „Øjstof“ — bliver foretaget i Samraad med Professor Dr. Paul V. Rubow, der elskværdigt har lovet Komiteen Bistand.

Ny Carlsbergfondets Direktion har for faa Uger siden bevilget et Beløb til Præmiering.

Saa snart Betingelserne er færdigt udarbejdede og Bedømmelses-Udvalget nedsat, vil Konkurrencen blive udskrevet. Forhaabentlig vil denne Konkurrence vinde Tilslutning hos mange af vore Kunstnere. Det maa haabes, at ikke blot de, der allerede nu beskæftiger sig med Illustrering, vil deltage, men at ogsaa andre vil tage Del for derigennem at vinde nyt Land for deres Kunst. De indkomne Arbejder vil blive udstillet i Kunstindustrimuseet som den særlig aktuelle Del af en Bog-Illustrations-Udstilling, der iøvrigt skal omfatte dels Bøger illustreret af nulevende danske Kunstnere, dels Kunstnernes Forarbejder til Illustrationerne.

Nytaarsbøger.

Blandt vore bogtrykkeriers nytaarsbøger mødte *Bianco Luno* med *Grundtvigs Paaskeliljen*, illustreret af *Larsen Stevns*, *Berlingske Bogtrykkeri* med *Nattevagten for Venus* i oversættelse ved *Kai Friis Møller*, *Fr. Bagge* med *Cai M. Woels* og *Leo Estvads Nytaarshilsen*, *Niels P. Thomsen* med *Om Danskhedens Væsen* af *J. Chr. Bay* og *Hjorths Tryk* med *Kinesiske Krigsdigte* oversat af *Broby Johansen*.

Disse bøger repræsenterer som sædvanlig en stor indsats fra de paagældende bogtrykkeriers side, men i mange tilfælde maa det beklages, at resultatet som smuk, tidsmæssig tryksag langt fra svarede hertil — og „Bogvennen“ vil senere vende tilbage til dette emne.

De 25 smukkeste svenske bøger.

I nationalmuseet i Stockholm aabnedes den 1. februar en udstilling af de 25 smukkeste bøger fra 1933.

Grafiske mapper.

Hver maaned en ny grafisk mappe! I december udsendte Rasmus Naver en stor og statelig mappe (mon ikke lige lovlig stor for den gennemsnits treværelers?) med lithografier af *Kay Christensen*, *Ungermann* og *Sikker Hansen*, i januar mødte *Axel Salto* frem med en mappes fuld træsnit, og i februar var det *Mogens Zieler* med farvetrykte træsnit. Det vidner om en voksende interesse hos kunstnerne for denne kunstform — og at publikum ogsaa er med, fremgaar af, at den ene mappe allerede er udsolgt.

British Museum

har ved sin danske Repræsentant, Firmaet Levin & Munksgaard, indmeldt sig i Forening for Boghaandværk. Efter at „Bogvennen“ atter er kommet i Gang, er Medlemstallet iøvrigt begyndt at stige kendeligt. Maaske er der nogle danske Biblioteker, der kunde tænke sig at slaa Følge med British Museum, Verdens næststørste Bibliotek . . .

Søndag den 25. Marts Kl. 10

forevises Udstillingen „De grafiske Teknikker“ i Kobberstiksamlings for Medlemmer af Forening for Boghaandværk. Paa Udstillingen ses de Redskaber, som Kunstnerne bruger eller brugte ved Udførelsen af Træsniit, Kobberstik, Radering og Litografi. Der er fremhængt Prøvetryk, der viser Arbejdets Gang gennem forskellige Tilstande. Ogsaa Kvalitetsforskellen mellem tidlige og sene Tryk belyses, ligesom Forskellen paa Original og Kopi. Museumsinspektør Erik Zahle vil ved denne Lejlighed give Oplysninger om Udstillingen. Da Kunstmuseet (Sølvgade) i den valgte Formiddagstime er lukket, bliver Indgangen i Museets østre Fløj (til højre fra Hovedindgangen). Der udsendes ikke særlig Meddelelse om dette Møde.

Tjekkoslavisk Bogkunst.

I Forbindelse med Udstillingen af tjekkoslaviske Bøger talte Professor A. Kraus paa et Møde 16. Februar i Kunstindustrimuseet om den tjekkoslaviske Bogs Historie. Mødet var arrangeret af Forening for Boghaandværk og Dansk-Tjekkoslavisk Forening. Professor Kraus hyldedes i en Velkomsttale af Højesterets-sagfører Rørdam. Sluttelig fremhævede Museumsinspektør Erik Zahle noget af det, der havde særlig Interesse paa Udstillingen. — Professor Kraus talte paa Dansk om et interessant Emne. Der var Lejlighed til at bese Udstillingen, og dog havde kun faa Medlemmer indfundet sig. Lad os haabe paa bedre Tilslutning til næste Møde.

Boghandler Herm. Lyng

er gaaet i Gang med at udarbejde en Oversigt over Auktionernes Bogpriser i Aarene 1931, 1932 og 1933. Den sidste lignende Oversigt i „Bogvennen“ gælder for 1930. Vi ved, at et Savn vil blive udfyldt ved Fortsættelsen af Boghandler Lynges nyttige Lister, der vil blive tilsendt alle Medlemmer af Forening for Boghaandværk.

Foreningens næste Boggave

til Medlemmerne bliver Dr. phil. Lauritz Nielsen's *Dansk typografisk Atlas 1482—1600*, der snart gaar i Arbejde hos J. Jørgensen & Co.'s Bogtrykkeri (Ing. Ivar Jantzen). Værket, der ventes færdigt omkring 1. Maj, vil bringe 100 kronologisk ordnede Folio-Tavler, hvoraf adskillige i flere Farver; disse i Forbindelse med en udførlig Tavle-Forklaring vil give et fuldstændigt Billede af Bogstilens Udvikling fra Gotik gennem Renaissance til begyndende Barok. Foreningen har erhvervet en til Medlemstallet svarende Del af Oplaget hos Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag.

Da der ved denne Udsendelse stilles store Krav til

Foreningens Midler, vil Værket kun kunne sendes til de Medlemmer af Foreningen, der har betalt Kontingent for 1933. Nytilkomne Medlemmer vil modtage Værket mod at betale et Aars ekstra Kontingent, saa langt den reserverede Del af Oplaget rækker. Rekvitioner fra nye Medlemmer vil til sin Tid blive ekspederet i den Orden, de er indkommet. Ved straks at rekvirere (Adr. Forening for Boghaandværk, Det kgl. Bibliotek) har man størst Chance for at komme i Betragtning.

Bogen om Stephan Arndes

bliver mod Forventning næppe færdig foreløbig.

Forening for Boghaandværk.

Formand: Museumsinspektør Erik Zahle, Heslegaardsvej 47. Telefon: Helrup 2550.

Sekretær: Bogtrykker Johan Olsen, Pilestræde 32. Telefon: Central 3371 og 7133.

Kasserer: Bibliotekar Victor Madsen, Det kgl. Bibliotek. Telefon: Central 4444 og 11.444. Foreningens postkonto: 29977.

Medlemmer af Forening for Boghaandværk modtager gratis dels de bøger, foreningen udgiver, dels „Bogvennen“, der udkommer med 3 à 4 hefter aarlig. Medlemmer har gratis adgang til de af foreningen arrangerede udstillinger. Foreningen holder i vinterhalvaaret møder med foredrag fortrinsvis om emner, der berører flere af de fag, der beskæftiger sig med bogens fremstilling, færdiggørelse og spredning.

Indmeldelser i foreningen sendes til kassereren, bibliotekar Victor Madsen, Det kgl. Bibliotek, København K. Kontingent 10 kr. aarlig (for bogfagenes medhjælpere og arbejdere 5 kr.).

„Bogvennen“.

Redaktør: Tegneren Ebbe Sadolin, Kongensvej 22. København F. Telefon: Gothåb 1355y.

Alle artikler fremsættes for forfatterens eget ansvar. Hefter af „Bogvennen“ og de ældre publikationer, hvoraf oplag haves, kan bestilles hos foreningens kasserer.

Annoncer til „Bogvennen“ modtager foreningens sekretær.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S.

Papir fra A/S De forenede Papirfabriker.

BOGVENNEN

MEDDELELSER FRA FORENING FOR BOGHAANDVÆRK
REDIGERET AF EBBE SADOLIN

TEGNING AF CHAS. LABORDE
(CHR. RIMESTAD: SITUATIONEN I DEN FRANSKE BOGKUNST)

3

O K T O B E R 1 9 3 4

KAJ BORCHSENIUS: DE »RIGTIGE« BOGOMSLAG ..	41
CHR. RIMESTAD: SITUATIONEN I FRANSK BOGKUNST	46
C. VOLMER NORDLUNDE: INGEN NYE SKRIFTER —	50
AUGUST SANDGREN: BOGBIND.	52
VIGGO STEN MØLLER: „BEDSTE BOGARBEJDER“ ..	54
SVEND DAHL, H. S. HENDRIKSEN, AAGE MARCUS, R. PAULLI, EBBE SADOLIN, SIGURD SCHULTZ: BOG- ANMELDELSER ..	55
MINDRE MEDDELELSER ..	60

F. E. BORDING^{A/s}

MEINUNGS GADE 8 · KØBENHAVN N · TLF. 4671

BOGTRYK LITOGRAFI OFFSET

Specialafdeling for

PARAGON

Kasseblokke og Gennemskrivningsbøger samt Formularer i endeløse Baner

ANTI KVARKATALOGER

OG

MERKANTILE

TRYKSAGER

NOBEL UDFØRELSE
HURTIG LEVERING

CENTRAL 4125

AXEL NIELSENS

BOGTRYKKERI

NIELS HEMMINGSENSGADE 32
K Ø B E N H A V N K.

Marius Andersens Bogbinderi

›
AABOULEVARD 22
Telefoner Central 6652-10652
›

Hjalmar Joensen

OFFSET TRYK · STENTRYK
KARTONNAGEFABRIK

Plakater
Skilte
Etiketter
Kartonnager
›

Ovengaden ov. V. 34 · Telefon 13643